

"Llorenç Villalonga ens ha deixat empremta"

RAFA GIL

Miquel Mas Ferrà, guanyador de l'Andròmina dels darrers Premis Octubre, s'ha donat a conèixer al gran públic, però aquest mallorquí porta molt de temps en la cursa literària.

Sota una aparença de tímidesa o de distanciament —elegant, insegur?—, Miquel Mas Ferrà, empadronat a la Ciutat de Mallorca, ha treballat ferm, ha anat fent camí en solitari. Sense renou ni escarafalls ha sabut compaginar un treball quotidià, rutinari, base de la seva subsistència, amb una vocació literària inqüestionable. El llarg esforç li fou reconegut pels darrers Premis d'Octubre de València, on la seva novel·la *Camí de palau* aconseguí l'Andròmina.

Però no començava aquí l'aventura literària de Mas Ferrà. Cal recordar que aquest escriptor té currículum: el llibre de relats *Massa temps amb els ulls tancats* (1977), el poemari *Mediterrània* (1985) i dues novel·les de gènere: *L'àngel blau* (1991), provatura en el camp de la política-ficció, i *L'ocell del paradís* (1992), policíaca.

Ha esmerçat tres anys en la redacció de *Camí de palau*, que gira al voltant del ja clàssic problema de la decadència de l'aristocràcia mallorquina, amb l'afegidura de la vida cultural dels anys 60 a Palma. I amb la mateixa vocació mítica que Llorenç Villalonga s'inventà Bearn, Miquel Mas ens presenta un Binifomells vagament emplaçat entre Valldemossa, Banyalbufar i Estellencs. La referència al mestre és obligada per entrar amb olivetes.

—Com creu que ha influït la novel·lística villalonguiana en la seva obra?

—De la mateixa manera que ha deixat empremta en la majoria de novel·listes mallorquins. Llorenç Villalonga pot agradar o no, però la seva influència és implacable.

—Fins al punt de provocar tòpics en els epígons?

—Efectivament. Villalonga té en favor seu el fet d'haver encetat la novel·lística mallorquina. I ho va fer d'una manera elegant. Subtil i elegant, diria.

—*Aleshores caldria definir Llorenç Villalonga com el pare de la nova narrativa mallorquina?*

—Efectivament. Però no hem de rebaixar la literatura que fa acte de presència en vida de Villalonga o immediatament després, la narrativa illenca de final dels anys 60 i de la primeria dels 70, molt especialment novel·listes com Guillem Frontera, Maria Antònia Oliver i Gabriel Janer Manila. Ells varen ésser els primers a posar en paraules el profund canvi social esdevingut arran de la revolució turística.

—*D'acord. Camí de palau comparteix una certa voluntat de novel·la històrica amb la seva visió subjectiva d'una terra, no és ver?*

—Sí, però, de fet, el rerefons històric em serveix d'escenari i de decorat per a elaborar una ambició, un clima, expressiu de la decadència de la noblesa mallorquina. I hi ha, a més a més, un denominador comú: cont les vivències d'uns personatges que defugen el seu propi passat.

—*Aquesta constant m'ha suggerit, en certa manera, la metàfora de la terra mallorquina, que ha volgut oblidar el seu passat.*

—Mallorca ha defugit el seu passat, però no crec que això sigui un acte voluntari, sinó que em sembla que li ha vingut imposat per la dinàmica exterior. L'arribada de gent nova ens ha portat el menyspreu dels valors propis i ens ha fet desmerèixer la pròpia identitat.

—*El protagonista, Ricard de Co-*

“Si Llorenç Villalonga ens forní les bases que van regir el pas de la noblesa mallorquina al llarg de la història contemporània, jo he volgut enfocar-la en la dimensió de sordidesa, que no li era aliena.”

maroig, un escriptor frustrat i un ésser mediocre, ens presenta la sorpresa d'esser un especialista obstinat en la figura de James Joyce...

—A la Mallorca dels anys 40 Joyce només podia interessar un personatge de la traça de Ricard de Comaroig. Només una persona com ell podia sentir-se captivat per aquell irlandès solitari, farcit de profundes amargors. Potser fa de mirall de la pròpia frustració.

—*De la meua experiència de lector, jo diria que hi ha un cert carregament de tintes en la definició de la problemàtica dels Comaroig: religió, milícia, política, pacte amb la burgesia incipient, autoritarisme, comprensió nul·la dels processos històrics... No hi ha el risc de caure en el parany de bons i dolents?*

—Si Llorenç Villalonga ens forní les bases que van regir el pas de la noblesa mallorquina al llarg de la història contemporània, jo he volgut enfocar aquesta classe social en la dimensió de sordidesa, que no li era aliena.

—*Crec que existia. I tanmateix, de vegades m'ha semblat que el seu discurs resultava més assagista que no narratiu.*

—És possible. En tot cas, el fet és intencionat. Pensem que la novel·lística mallorquina, avui com avui, encara és feble, en continguts de caràcter social o històric. Al Principat, la manca nostra es va superar d'hora i l'obra de Jaume Cabrer és un bell exemple d'aquesta posada al dia.

—*Entre les qualitats a destacar diria que mostra un domini del llenguatge molt acurat.*

—Sóc afeccionat a anar pel món amb bolígraf i paper. Constantment faig anotacions de paraules o de formes adverbials desconegudes, tant si sorgeixen de la parla quotidiana dels camperols mallorquins com si m'arriben a través de lectures.

—*Quines són les seves preferències literàries actuals?*

—M'agraden molt dos prosistes mallorquins: Miquel Àngel Riera i Carme Riera. I m'inspira una veritable passió Josep Pla, el mestre de Palafrugell.

—*La seva prosa fa homenatges evidents, de vegades emprant títols de llibres d'aquests escriptors, i d'alguns altres.*

—És cert. De vegades m'he trobat davant determinats títols que m'han semblat extraordinaris. Tant per la forma lingüística com per la perfecta sincronia amb el contingut. I quan experiment aquesta admiració per un títol, quan m'agrada tant, tenc tendència a integrar-lo dins la meua prosa. El fet és conscient, però crec que expressa una temptació d'apropiar-me'l inconscient.

—*El nostre diàleg mostra prou que tots dos som illencs, mallorquins. Ja ho sap, nosaltres pensam que hi ha dues parts del món: Mallorca i fora Mallorca; és a dir la resta del món, dellà la mar. Per trencar un poc l'aïllament expli-*

JOAN CELIÀ

qui'm un poc quines són les seves preferències en els dominis de la literatura universal.

—Durant la meua època de formació em va fascinar una novel·la d'Alfred Doblin titulada *Berlin Alexanderplatz*. Jo la definiria com una combinació equilibrada de Kafka i de Joyce. La singularitat d'aquest relat està en l'obsessiva persecució de la qual és objecte el personatge. I l'acció transcorre en un món opac, dens, carregadíssim de pors i de conflictes. D'una altra banda admir moltíssim Henry James, el consider un mestre de la contenció, amb una extraordinària capacitat de crear una tècnica narrativa: el punt de vista dels personatges. Fou una veritable innovació la que va introduir amb el punt de vista, perquè ens descobrí una manera de narrar que confereix una gran riquesa a les seves criatures literàries. Si es vol, això és el que he intentat de fer amb la tècnica paral·lela de *Camí de palau*, donant la veu, d'una manera alternativa, al personatge femení d'Andreuva, que s'expressa en primera persona al llarg d'una investigació que manté fins al final el dubte del lector, i l'aristòcrata Ricard, l'escriptor frustrat, l'especialista en Joyce, que es fa conèixer a través del seu dietari.

—Pensa aprofundir aquesta línia narrativa que ha inaugurat amb *Camí de palau*?

JOAN CELÀ

“La novel·lística mallorquina, avui com avui, encara és feble, de continguts de caràcter social o històric.”

la burgesia del Principat i de l'illa, respectivament, viuen un procés de desclassement i un enfrontament familiar que els porta a trencar amb la família i a la destrucció de l'amor dins la parella.

Miquel Mas amb aquesta novel·la vol continuar la seva trajectòria estilística iniciada amb *Camí de palau*. És ben segur que s'ha situat en una bona línia. Cal esperar molt bons papers d'aquesta vocació literària aferrissada i tenaç. Molt ambiciosa, en el millor sentit de la paraula.

Jaume Pomar

Estada Formativa d'Educació Ambiental en el Pirineu Francès. C.P.I.E. Bigorre-Pyrenees (Residencial)

Programa

- Activitats de geologia
- Activitats de vegetació
- Les activitats humanes
- Pedagogia del medi ambient
- L'educació ambiental a França
- Recorreguts d'orientació i observació de la fauna
- Visites a museus i esquí de fons

Dies: del 30 de Març al
3 d'abril

Allotjament: Centre
Permanent
d'Initiation a
l'Environnement
Ecole Jules-Ferry

informeu-vos
(93) 410 16 02

Numància 149-151. 08029 Barcelona
Tel.(93)410.16.02. Fax.(93)439.45.15

FUNDACIÓ PERE TARRÉS

■ Escola del'Esplai ■

Solicito que m'envieu més informació:

Cognoms:
Nom:

Adreça:

Població:

D.P.:

Tel.:

Fax.:

Professió:

per fax

per correu

E.T.